

Wie slaat nu niet de handen van verbazing ineen? Of liever: wie huivert hier niet voor dezen durf?

Menige wereldsche diplomaat zou in zulk geval zeggen: is dat kerkelijke diplomatie? Verbazend, misschien wel, verduiveld knap.

Want hoe handig is dat „houden voor" zoo even als onmerkbaar veranderd in reeds. Daar lezen vele menschen natuurlijk over heen.

Maar dan: dlt houden voor, dat bij weigering het bindend te aanvaarden grond was voor zoo vele harde, schrikkelijke vonnissen.

Een leugen, wordt hier gezegd.

En de synode heeft die leugen, niet van haar, maar van haar slachtoffers, lang laten loopen tot er moeilijkheden kwamen en toen heeft zij gezegd: het is een leugen. Haar fout is: zij had krachtiger en duidelijker kunnen liegen. Zoo constateert het feitelijk dr van der Zanden. En zoo misleidt men een breede schare.

Terwijl men beter weet. Want hieraan valt niet te twifelen.

Het tweede geval. Daar is iets komisch in.

Aan den candidaat Schilder, dit wordt niet weersproken, is door prof. Grosheide duidelijk gezegd, dat hij tegen de belijdenis inging. Hij wilde niet aanvaarden, dat de sacramenten aanwezig geloof verzegelen.

Dit was ook, zooals een synodaal rapport, den candidaat toegezonden, het zei, de grond, waarop hij niet tot den preekstoel kon worden toegelaten.

Het staat allemaal zwart op wit.

Alleen heeft de synode in haar besluit het beter geacht te spreken van het niet willen instemmen met haar besluiten.

Wat vertelt dr van der Zanden nu?

De candidaat Schilder weigerde in te stemmen met de leerbesluiten der Synode, zoodat aan de rechtmatigheid van zijn wering uit het ambt niet getwijfeld werd door de synode van Den Haag, maar de wijze waarop hem mededeeling van zijn wering uit het ambt werd gedaan, was niet correct, en gaf aanleiding tot verwarring.

Ziezoo — dacht hij zeker, dat is wel voldoende voor mijn lezers. Zoo weten zij nog niets van die wijze der mededeeling en waarom deze niet „correct" was.

Maar nu komt het komische. Hij voegt er aan toe, dat in dit verband in publieke geschriften te veel schuld op prof. Grosheide is gelegd, waarmede men hem onrecht deed. Want prof. Grosheide kunnen we noemen een „Israëliet, in wien geen bedrog is". Hij is te goed van vertrouwen en cand. Schilder heeft hiervan gebruik gemaakt, om de goedkeuring te krijgen van een door hem opgestelde samenvatting van een bespreking met deputaten.

Nu moet men zich eens goed indenken, hoe hier gehandeld wordt.

De indruk wordt nu gegeven, alsof cand. Schilder, misbruik makend van het goed vertrouwen, door den prof. dan in hem gesteld, van dien een samenvatting van het gesproken heeft verkregen, die — ja, die onjuist was? Dat zegt dr van der Zanden niet. Het publiek moet maar gelooven, hoe die goedhartige onnoozele professor er inliep tegenover de boosaardigheid van dien candidaat.

Arme professor! Maar waartoe zou dan die candidaat zulk misbruik hebben aangewend? Om te zorgen, dat hij niet toegelaten werd tot het ambt?

De werkelijke toedracht was deze: prof. Grosheide met zijn mededeputaten eischten, dat werd aanvaard

door den candidaat, dat de doop aanwezige genade verzegelt. Dat weigert hij. En om goed zeker te wesen, wat men van hem eischte, hij kon misschien zijn ooren niet gelooven, zette hij het op papier en liet het — o, die slimmeling — den professor lezen. Hij vertrouwde hem — want men kan hem immers noemen „een Israëliet in wien geen bedrog is" — en liet hem dus lezen, wat hij zelf had verklaard.

In orde, zei de professor: zoo is het. En later zond de synode den candidaat een mededeeling: ja, zoo is het. Precies zoo en zoo.

En — daar hing die candidaat. Hij mocht den preekstoel niet op.

Maar het besluit vermeldt: niet willen meegaan met de leerbesluiten, welks betekenissen hem vooraf door den professor was duidelijk gemaakt, en later in de mededeeling nog eens op het hart gedrukt. Maar nu verklaart de Haagsche synode: de mededeeling was niet correct en wij willen er nog wel eens over praten, maar het vonnis blijft. En die verklaring werd der synode nog als afgeperst door menschen, die nog begrip hebben van wat de Heere Jezus bedoelde, toen hij Nathanaël noemde een Israëliet, in wien geen bedrog is.

Maar dr van der Zanden stelt de zaak aldus voor: Prof. Grosheide had geen schuld. Och, dat is zoo'n eerlijke, een ieder vertrouwende man; daar zit geen kwaad in. En daar legt nu die candidaat hem een constatering voor, door hem zelf samengesteld, en de professor zegt in zijn onnoozele goedigheid: ja, zoo is het.

Zoo moet U dat zien, zegt dr van der Zanden.

Ik moet eerlijk zeggen, dat, als ik in dit geval de plaats van prof. Grosheide had ingenomen, ik woedend zou zijn geworden, als men mij dus aan het publiek voorstelde. Een goede sul; zoo maar er tusschen te nemen. Och, och — die arme man. En die arme synode. En die wonderlijke candidaat, die er alles op zette om weggejaagd te worden. Zelfs — knoeide en bedroog?

Ik zei: als ik dat mijn diplomaat nu eens had kunnen vertellen.....

Ik zou het vast niet doen. Ik zou mij diep hebben geschaamd, dien man der wereld te hebben moeten inwijden in datgene wat men ter zelfhandhaving in een kerkelijke gemeenschap aandurfte, waartoe ik zelf eens zoo blij was te mogen behooren.

Met hartelijke groeten en heilbode, uw toegenegen

MARNIX.

ZENDING EN EVANGELISATIE

Zending op Oost-Soemba

Aan de Zusterkerken.

De Raad van de Gereformeerde Kerk van Zwolle deelt hierbij het volgende mede:

In zijn vergadering van Maandag 14 November 1949, heeft voornoemde Raad, ten dezen handelende als Raad van de zendinge Kerk voor den Zendingarbeid op Oost-Soemba, na kennisneming van de medische attesten betreffende Ds C. van Ommen, missionair predikant op Oost-Soemba en momenteel vertoevende te Bandoeng, na overleg met en op advies van de Generale Deputaten voor de Zending, het besluit genomen, Ds van Ommen, na herstel, niet meer naar Soemba te doen uitgaan, maar hem te doen terugkeeren naar Nederland.

De Kerkeraad heeft voornoemd besluit genomen op

grond van het feit, dat de lichamelijke gesteldheid van Ds van Ommen niet geschikt bleek om te voldoen aan de zware eischen, welke een verblijf in de tropen door klimaat, voeding en leefwijze, onherroepelijk stelt.

Voornoemd besluit is door den Kerkeraad genomen in het besef, dat deze gang van zaken voor Ds van Ommen, voor de zusterkerken in Nederland en Indië en voor de zendinge Kerk van Zwolle een groote en smartelijke teleurstelling moet zijn, daar hierdoor de zendingarbeid op Oost-Soemba zeer wordt vertraagd.

De Kerkeraad brengt echter aan de zusterkerken en aan zichzelf in herinnering het bevel van haar opgestanen Heiland, Jezus Christus, houdende de roeping tot het uitdragen van het Evangelie des Koninkrijks onder alle volken (Matth. 28:19).

Trots allen tegenslag, tegenstand en vijandschap, dient, naar het oordeel van den Kerkeraad, te worden voortgegaan met het werk van de zending op Oost-Soemba, in het vaste geloof, dat Hij, Die roept, ook dezen arbeid „gelukkiglijk zal doen voortgaan" en in het rotsvaste vertrouwen, dat de Groote Kerkvergaderaar, Jezus Christus, op het strategisch juiste oogenblik, naar Psalm 66 (ber.), „door de woeste baren en breede stroomen een pad zal banen", opdat Zijn Kerken over dat pad het Evangelie der Genade en der Verzoening mogen uitdragen naar de heidenwereld op Oost-Soemba en opdat aldus het getal van de uitverkorenen uit het volk der Soemba-nessen en Savoneezen vol worde.

De Kerkeraad van Zwolle wekt daartoe alle zusterkerken op „in bidden en werken" voor den arbeid der Zending niet te vertragen, de belangstelling en de liefde voor dat werk niet te doen verflauwen en de offervaardigheid niet te doen ophouden.

Brengte de Heere Ds van Ommen weer veilig tot zijn gezin en tot de Kerken van Nederland terug en drijve Zijn Geest de Kerken van Nederland krachtiglijk tot het volbrengen van de haar opgelegde taak „gewilliglijk en met vreugde".

De Raad der Gereformeerde Kerk van Zwolle.

Ds D. VREUGDENHIL, h.t. Praeses.
Drs R. H. BREMMER, h.t. Assessor.
W. VAN ESCH, Scriba.
G. DE VRIES, Sub-Scriba.

Zwolle, 15 November 1949.

Boekbespreking

A. C. de Gooyer: „Op wacht in de dessa". Bosch & Keuning N.V., Baarn.

Het drama in Indië loopt ten einde. Tevergeefs hebben onze soldaten getracht hun opdracht te vervullen, orde en rust te brengen in een land, dat door revolutionaire benden systematisch wordt verwoest. Niet, dat zij — de Hollandsche jongens — hun plicht verzaakt hebben. Zij hebben gevochten, toen men in Holland en in Batavia praatte; zij hebben zich verdedigd tegen sluipaanvallen, ondanks Linggadjatti en Renville.

Wij weten iets daarvan uit de kranten, meer uit gesprekken met gerepatrieerden, maar niet genoeg, om den moed, de trouw en het beled der troepen, en ook hun heimwee, leed, geestelijken- en lichamelijken achteruitgang te beseffen.

Een goede poging, om eenigszins ons tekort aan te vullen, heeft de Gooyer ondernomen met zijn keurig verzorgde boek. Een reeks mooie foto's geeft een beeld van het land en van het leven der soldaten. Reeds daarom zullen velen, wier zoon of verloofde in Indië zit, dit boek willen aanschaffen.

Een roman is het niet. Eigenlijk niet meer dan flit-

ds Goossens om terug te keeren naar Soemba.

Wij kennen al de hulpmiddelen, die de vijand heeft aangewend; in waarheid is de vijand en zijn bondgenooten (zooals Wetgeleerden, Farizeeën, Sadduceeën en Herodes) slechts een werktuig om aan Oost-Soemba te leeren zich nauw te verbinden aan den Heere, zooals dat met de eerste gemeente te Jeruzalem gebeurde.

Broeder, tot hiertoe voorloopig mijn verhaal. Veel dank voor het sturen van het portret. Mijn kinderen en mijn catechisanten vonden het prettig die beeltenis te zien. Het hart van de kinderen hier is getrokken door mijn mededeeling, dat de Nederlandsche kinderen van Christenen ook hun broeders zijn, die hen voortdurend helpen met kleeren.

Tot heden is mijn gezin welvarend. In deze maanden van ziekte zijn mijn vrouw en ik ook een week ziek geweest. Pas op 21 Juli was mijn vrouw beter. Ik hoop dat u en uw vrouw en uw kinderen welvarend zijn.

Tot hiertoe voorloopig, mijnheer. Ik hoop ijeriger te worden in mijn briefwisseling met u.

Ontvang mijn broedergroeten in Jezus Christus van mij en mijn vrouw en al mijn kinderen voor u, mevrouw en al uw kinderen.

Maoe Maroe, 23 Juli 1949.

L. KONDAMARA.

P.S. Breng mijn groeten over aan de broeders van het schoolbestuur in Gouda. Ook aan al uw kennissen en de gemeente aldaar. Hetzelfde aan het schoolhoofd.

De vertaler, br C. C. de Vries uit Nijkerk, merkt bij zijn vertaling op, dat hij hier en daar vrij vertaald heeft, dat het Maleisch niet heelemaal correct is, en dat één uitdrukking door hem niet met zekerheid vertaald kan worden.

K. R.

ven werd, is de weduwe en de familie getroost door het bezoek van ds Van Ommen en mij op 4 Juli. Dat was de eerste keer dat ds Van Ommen te voet een weg heeft afgelegd, die steil op en af ging. Ook voor mij was het zwaar. Afstand 5 km. Dit bezoek werd door de broeders in Maoe Maroe gevoeld als een overvloedige vertroosting van den Heere. Vele broeders, die in het sterfhuus aanwezig waren, verwonderden zich er over, dat ds v. O. niet ervoor terug deinsde op die moeilijk te bereiken plaats te komen, en vooral ook omdat er nog veel ernstige ziekte was. In datzelfde huis waren reeds vier personen overleden en nog veel zieken. In het geheel telt Maoe Maroe 49 belijdende leden; 53 doopleden en 45 heidenen ontvangen catechisatie. Totaal dus, groot en klein, 147 personen. Tot zoover het verslag van Maoe Maroe. Ik hoop, dat ds Van Ommen spoedig over de gemeenten van Oost-Soemba aan de kerk van Zwolle rapporteert.

Om evangeliehelpers op te leiden, zoowel ons ouderen als ook nieuwe, wil ds Van Ommen probeeren om onderwijze te geven aan de kust in Melolo en in Maoe Maroe, d.i. het binnenland. Wij hopen daardoor versterkt te worden in onze (geloofs)overtuiging tot bevording van de kerk des Heeren in dezen tijd. Daarenboven hopen wij, dat de Heere spoedig een weg opene naar Soemba voor ds Goossens, opdat hij zich met ons bejveren kan te zoeken naar wegen tot het verkrijgen van nieuwe goeroes.

De komst van de zendingarbeiders (dokter, dominé, zuster). Op 5 Mei werd ik verrast, doordat onverwachts dr Idema met ds Coreh per auto in Melolo kwam. Wij allen waren verwonderd, dat we zoo spoedig een mede-arbeider ontmoetten, waarop we niet gerekend hadden. Dien dag, om 6 uur 's avonds, hebben wij den radjah van Rende ontmoet met ds Coreh en ds Tanahomba en

goeroe S. Hawoe. Daar hebben wij uitvoerig gesproken met den radjah over de zaak van ds Goossens. De radjah van Rende heeft geen bezwaar tegen den terugkeer van ds G. naar Soemba.

Op 15 Juni kwam dr Idema onverwachts met ds Van Ommen te Maoe Maroe. De komst van ds Van Ommen te Waingapoe en de doorreis naar Maoe Maroe gebeurde voor ons allen onverwachts. Die onverwachte plotselinge gebeurtenissen waren oorzaak, dat onze harten ontroerd werden door groote blijdschap.

Op 23 Juni is er te Petawang een samenkomst gehouden ter verwelkoming van ds Van Ommen, dr Idema en mej. Geusebroek, die op 18 Juni ook aangekomen was te Waingapoe. De feestelijke ontvangst, die dag verliep niet als een in de puntjes verzorgd programma, want ten gevolge van de groote blijdschap, die ieder van ons voelde, hebben ettelijke goeroes en ook zusters lucht gegeven aan wat zij voelden en ook de kinderen hebben verscheidene liederen gezongen. Zoo groot was op dien dag onze blijdschap. Het was echt jammer dat vele van de broeders uit het binnenland niet aanwezig waren, hetgeen zelfs ook nog het geval was met de broeders uit de kuststreek. Slechts van acht plaatsen waren op dien dag verschillende goeroes en afgezanten aanwezig. De broeders van de andere plaatsen hadden te laat bericht ontvangen. De komst van de zendingarbeiders op Oost-Soemba is voor ons hier een blijk van de genade en liefde, die de Heere toont aan zijn gemeenten op Oost-Soemba. Maar voor de vijanden zal deze zaak stellig een bittere pil zijn, daar zij er niet in geslaagd zijn wegen te vinden om het rijk des Heeren te dwarsboomen: „Daar is geen wijsheid, daar is geen verstand en daar is geen raad tegen den Heer" (Spr. 21:30; Ps. 2:4, 5 e.a.).

Met dezelfde overtuiging gelooven wij, dat ook eenmaal de Heere een weg zal vrijmaken en openen voor

sen uit
van vijf
alles m.
De taal
kuischt.
Het b
door de
niet, me
enkele
het wer
Kortom
staat.
Bran
bittere
het pol
Het b
militair
gesneuv
den mo
Een
hunner
plichtsb
uitwiss
de rege
Gron.

DE WA
In Gr
kerker
men br

Hier
Uwer
ling h
Synod
king.
Daa
node h
de De
wat o
lijk o
geloof
leven
Hoe
omach
de bri
opzett
mende
van se
naar
mocht
den, o
betref
Ond
gestok
greper
niet ij
geren
node
opgew
openet
met w
nu no
zaligh
Aan
sprekt
gehoor
om te
Gener
welke
beantv
Met
stapen
het do
Met
zij gee
ment
hoe de
beslote
De ke
gende g

In
brief
tekend
Wij
niet o
dat w
gemak
partij
meenti
beschr
U v
komen
rale S
„Haag
Nu
te herj
Sept.
te adv
benoer
keer i
van d
zondig
Met
Amers
voor v
Ond
Haags
keer t
nog at
ten en

sen uit het soldatenleven, gegroepeerd om een clubje van vijf man op een vooruitgeschoven post. Zij maken alles mee en hebben hartige kritiek op vele dingen. De taal is soms erg „pittig“, maar zal nog wel gekeurd zijn, daar er geen vloek in voorkomt.

Het boek geeft een beeld van den toestand, gezien door de ogen van den soldaat. Diepzinnig is het dus niet, met politiek bemoeit het zich niet — tenzij met enkele schampere opmerkingen. Genoemd wordt even het werk van de veldpredikers, van de Niwin, Marva. Kortom alles, wat met het militaire leven in verband staat.

Branie wordt volkomen vermeden. Men vecht uit bittere noodzaak, helpt liever de ongelukkigen, die van het politieke spel de slachtoffers worden.

Het boek eindigt met te spreken over kruisen: de militaire Willemssorde en het kruis op het graf der gesneuvelden. Een goed slot: belooning voor betoonde moed en een aanklacht.

Een boek, dat velen een kijkje geeft op het leven hunner geliefden in „Indonesië“, wier dapperheid en plichtsbefel de schande voor Nederland niet konden uitwischen. Ook dat leest men voortdurend tusschen de regels door.

Gron.

H. S.

PERSSCHOUW

DE WAGENWIJD OPENSTAANDE DEUR.

In Groningsch Kerkblad publiceert de Groningsche kerkeraad den tekst van een drietal bij hem ingekomen brieven:

Hiermede brengen ondergetekenden, belijdende leden Uwer kerk, onder uw aandacht, dat zij met belangstelling hebben kennis genomen van het besluit van de Synode van Den Haag ten aanzien van de samenspreking.

Daaruit hebben zij opgemaakt, dat voornoemde Synode bereid is op grond van Schrift en Belijdenis met de Deputaten van onze Synode te spreken over alles wat ons gescheiden heeft en nog houdt, met de duidelijke omschreven bedoeling, om op grond van te blijken geloofsgemeenschap tot een hernieuwd kerkelijk samenleven te komen.

Hoewel de basis van dit samenleven niet nader wordt omschreven, zijn ondergetekenden van mening, dat uit de brief aan onze Kerk te Kampen duidelijk blijkt, dat opzettelijk alle met Schrift en Belijdenis overeenstemmende wegen zijn open gehouden, zodat als resultaat van samenspreking eventueel teruggekeerd kan worden naar Schrift en Belijdenis alleen, of, zo dit wenselijker mocht blijken, eenzijdigheden kunnen worden afgesneden, of eventueel gezamenlijk een nieuwe formulering betreffende Verbond en Doop kan worden opgesteld.

Ondergetekenden zijn van overtuiging, dat de toegestoken hand om Christus' wil moet worden aangegrepen! Zal het gebed van onze Hoge priester voor ons niet ijdel zijn, dan zullen onze Kerken niet mogen welgeren samen te spreken. Zo is het reeds door de Synode van Groningen gezien, welke Synode ons heeft opgewekt te bidden en te werken voor een mogelijk te openen deur om wederom met de broeders (zusters), met wie wij eertijds kerkelijk verbonden waren en ook nu nog in de fundamentele stukken van de leer der zaligheid niet verschillen, in contact te komen.

Aangezien onze Kerken geen Deputaten voor samenspreking meer hebben, bidden ondergetekenden U, in gehoorzaamheid aan Christus' gebed, het Uwe te doen, om te komen tot de bijeenroeping van een buitengewone Generale Synode (via Classis en Particuliere Synode), welke het onze Kerken gedane verzoek zal dienen te beantwoorden.

Met grote klem verzoeken zij U spoedig in dezen stappen te willen ondernemen en hen in te lichten over het door U te nemen besluit.

Met nadruk willen ondergetekenden vastleggen, dat zij geen behoefte gevoelen dit schrijven als petitie-innemen aan te merken, doch ten bewijze van het feit, hoe deze zaak in de gehele Gemeente leeft, hebben zij besloten dit schrijven gezamenlijk aan U te richten.

De kerkeraad heeft aan de drie schrijvers het volgende geantwoord:

In onze vergadering van 17 October hebben wij de brief van 24 September j.l., die door U mede ondertekend is, gelezen en besproken.

Wij besloten U persoonlijk daarop te antwoorden en niet over het aangegeven „correspondentie-adres“, omdat wij U niet gaarne een weg zien betreden, die zo gemakkelijk voeren kan tot een groepsvorming of partijstrijd, waarvan het droeve voorbeeld in de gemeente des Heeren te Corinthe ons ter waarschuwing beschreven is.

U vraagt ons „stappen te willen ondernemen om te komen tot de bijeenroeping van een buitengewone Generale Synode“ in verband met het besluit van de z.g.n. „Haagse Synode“ van de gebonden Geref. Kerken.

Nu zouden wij kunnen volstaan met U, ten antwoord, te herinneren aan het besluit van de Kerkeraad d.d. 20 Sept. '48 om onze Generale Synode te Amersfoort aldus te adviseren „geen deputaten voor „samenspreking“ te benoemen, aangezien duidelijk is, dat er geen wederkeer is tot Gods Woord, zoals blijkt uit de handhaving van de genomen onschriftuurlijke leerbeslissingen en zondige schorsingsbesluiten“.

Met blijdschap hebben we daarna van het U bekende Amersfoortse Synodebesluit kennis genomen en het voor vast en bondig gehouden.

Omdat het nu verder duidelijk is, dat er ook bij de Haagse Synode geen sprake is van berouwvolle wederkeer tot de HEERE God, Wiens Woord verlaten is en nog steeds weerstaan wordt, daar immers alle besluiten en de daarmee in verband staande vervolging en uit-

werping van gelovigen zonder een woord van schaamte gehandhaafd zijn, zo hebben wij er ons wel voor te wachten met kerken, die ongebroken in deze zonden voortleven, in „onderhandeling“ te treden.

Dat wij evenwel niet volstaan met U dit slechts in herinnering te brengen, maar hieraan nog iets toevoegen, heeft zijn reden in de door U genoemde gronden, waarop U meende ons Uw verzoek te moeten doen.

Wij kunnen niet verhelen, dat deze gronden ons ernstig hebben verontrust.

Het diepst heeft ons getroffen Uw mening „dat de toegestoken hand om Christus' wil moet worden aangegrepen“ en de daarop volgende woorden „zal het gebed van onze Hoge priester voor ons niet ijdel zijn dan zullen onze kerken niet mogen welgeren samen te spreken“.

Dat U hiervoor verwijst naar hetgeen onze Synode te Groningen in 1946 besloot, berust op een misverstand, daar toch deze Synode bedoeld noch gezegd heeft over de besluiten van 1942 en de daarop gevolgde daden te willen onderhandelen in z.g.n. „samenspreking“.

Zo dikwijls als in 1946 het onschriftuurlijke woord „samenspreking“ door onze Synode gebruikt werd, is het tussen aanhalingstekens geplaatst om daarmee uit te drukken, dat er van een eigenlijke samenspreking geen sprake kan zijn, nu de HEERE God Zelf ingegrepen en scheiding heeft gemaakt tussen hen, die de zonden van 1942 en volgende jaren bleven vasthouden en hen, die Hij de genade gaf zich daarvan te mogen vrijmaken.

De strijd, toen gestreden, was een geloofsstrijd, waarin we wisten (en nog steeds weten) in Zijn weg te zijn.

En zouden we nu het gebed van onze Hoge priester ijdel maken, als wij in deze weg blijven voortgaan en allen, die zeggen Hem te vrezen, opwekken: „Kom, ga met ons en doe als wij?“

Onze Heere bad in Zijn hogepriesterlijk gebed niet om eenheid van allen, die zich met Zijn Naam noemen, eenheid van alle vergaderingen, die zich „kerk“ believen te noemen, eenheid van „kerken“, ook die de waarheid van Zijn Woord in ongerechtigheid ten onder houden en evenals de boze dienstknecht uit de gelijkenis, terwijl de heer toeft te komen, zijn dienaren begon te slaan en smadelijk te behandelen. Lucas 12:45. Hij bad niet om de eenheid van het oude Verbondsvolk, omdat ze toch allen één God (van Abraham, Izak en Jakob), één bespiedenis, één pascha, één „bijbel“ (die van het Oude Testament) hadden.

Hij zeide wel tot Zijn discipelen: „ziet, Ik zend u als schapen in het midden der wolven“. Matth. 10:16a. „Zij zullen u uit de synagoge werpen, ja de ure komt, dat een iegelijk die u zal doden, zal menen Gode een dienst te doen“, Joh. 8:2, maar nergens heeft Hij gezegd: verenigt u kerkelijk met alle Israëlieten, want zij zijn Gods verbondsvolk.

Juist omdat Israël het volk des Verbonds was, daarom riep de Heere Jezus het terug van achter zijn blinde leidlieden: „Komt herwaarts (hierheen) tot mij. Ik zal u rust geven“. Matth. 11:28.

Zijn roepen tot bekering bracht onder het éne verbondsvolk verdeeldheid en scheuring, die soms zeer pijnlijk werd gevoeld tot in gezinnen en families toe: „meent gij, dat ik gekomen ben om vrede op aarde te brengen? Neen, zeg ik u, maar veeleer verdeeldheid. Want van nu aan zullen er vijf in één huis verdeeld zijn, drie tegen twee en twee tegen drie; de vader zal tegen de zoon verdeeld zijn en de zoon tegen de vader; de moeder tegen de dochter en de dochter tegen de moeder; de schoonmoeder tegen haar schoondochter en de schoondochter tegen haar schoonmoeder“. Lucas 12:51-53. En op de Pinksterdag maakte Hij allen, die Hem volgden, vrij van de kwade herders en hun ahang, toen Hij riep door de mond van Petrus: „Wordt behouden van dit verkeerd geslacht“ (der Schriftgeleerden en Farizeeërs), Hand. 2:40, d.i. „onttrekt u of scheidt u af, opdat gij behouden moogt worden“. (Kanttekening).

En hebben de apostelen anders gedaan dan hun Meester? Overal waar Paulus predikte onder „de kinderen der profeten en des Verbonds“ (Hand. 3:25, 26) ontstond verdeeldheid, die tot afscheiding en vrijmaking leidde.

Deze verdeeldheid onder het éne verbondsvolk was niet tegen Gods wil, alsof ze zich eigenlijk moesten schamen voor de wereld, integendeel, zij was een vrucht van Gods ontferming, waardoor velen tot wederkeer werden gebracht „en prezen God en hadden genade bij het ganse volk“. Hand. 2:47.

Zie toe, broeder, dat U het gebed van onze Hoge priester niet uitlegt in de geest van de afvallige Christenheid, temidden waarvan wij leven, die streeft naar eenheid van allen, die zich Christenen noemen, naar eenheid van ware en valse kerken en die op wereldse wijze deze eenheid vindt in het samenspreken over wat een ieder voor zich meent te zien als waarheid.

Onze Heere Jezus Christus vergaderde Zich Zijn Kerk, toen Hij kwam, door Zijn prediking en daardoor alleen, terwijl U poogt ons te brengen op de weg van onderhandelen en samenspreken, welke samenspreking natuurlijk niet door de Haagse Synode wordt gedacht als een vergadering om onze ernstige vermaningen en bestraffingen over het verscheuren van Christus' werk, dat Hij met zoveel trouwe zorg onder ons gewerkt had, aan te horen, maar zoals U zelf schrijft: een samenspreking met als resultaat een eventuele (!) terugkeer naar Gods Woord of „zoo dit wenselijker mocht blijken het afsnijden van „eenzijdigheden“ of (alweer) „eventueel“ het gezamenlijk opstellen van „een nieuwe formulering betreffende Verbond en Doop“.

Waar vindt U in Gods Woord ons deze weg voorgeschreven?

Vergadert Christus zó Zijn Kerk?

De ganse Schrift getuigt het tegendeel van wat U ons voorstelt, waarom wij U ernstig en broederlijk vermanen Uw gedachten gevangen te geven in gehoorzaamheid aan Christus, die Zijn Kerk vergadert en verenigt, bewaart en vermeerderd alleen door de zuivere prediking des heiligen Evangelies, hetwelk een kracht Gods is tot zaligheid een iegelijk die gelooft.

Laten we toch nauwlettend toezien, dat alle eigen-

willige of wereldse ideeën omtrent Zijn vergaderingsarbeid van ons geweerd blijven.

Zo dikwijls als Gods volk in de loop der eeuwen van Zijn Verbond was afgeweken, heeft Hij in ontroerende trouw dat volk teruggeroepen en een overblijfsel uit de algemene afval gered. Dat deed Hij in 1517 en daarna uit de Roomse kerk en wat in het bijzonder ons land betreft met name in de vorige eeuw door afscheiding en dolantie.

En was het ook niet een blijk van grote ontferming, toen Hij in 1944 en volgende jaren begon ons vrij te maken uit steeds verder doorgaande afval en tot Zich deed wederkeren? Was dit niet bitter nodig?

Zijn de harde oordelen, waarmee Hij ook de afvallige Christenheid in ons land reeds vele jaren bezoekt, soms zonder oorzaak?

Als ons oog daarvoor open is, is ons hart vervuld met oprechte dankbaarheid jegens onze God en Vader, dat Hij niet liet varen het werk Zijner handen, maar opnieuw door Zijn Zoon tot ons Gereformeerde geslacht gekomen is om te zoeken en zalig te maken wat verloren was, Christus' vergaderingsarbeid binnen de afdwalende Geref. Kerken!

Wiens oog daarvoor gesloten is, die „loochent de Zoon“ practisch en metterdaad, al stemt hij volkomen „orthodox“ in met de Geref. leer omtrent de persoon van de Middelaar Gods en der mensen, al „ontkent“ men geest letter van deze leer, toch zijn velen door ongelooft of kleingelooft niet in staat Hem te zien, vrijmakende en vergaderende in onze steden en dorpen. Zij loochenen de Zoon in dit Zijn werk! Want wij kunnen toch niet de Zone Gods belijden in levend geloof en onderwijl Hem miskennen in Zijn kerkwerk?

Die de Zoon loochent in Zijn werk, dat Hij onder ons begonnen is, heeft ook in deze zaak de Vader niet (1 Joh. 2:23), hoe „zuiver“ zijn beginselen en formuleringen ook mogen zijn.

Alzo loochent in dezen de Haagse Synode de Zoon en gelooft niet, ook niet „om de werken zelf“ (Joh. 14:11), die Hij de laatste jaren onder ons verricht heeft, blind als ze is voor Zijn ontferming over de door haar voorgangsters verscheurde kudde des HEEREN. Ze kan het werk des Vaders, dat Hij thans door Zijn Zoon Christus doet, ook niet zien vanwege het ongelooft veler harer leidlieden.

Maar wat de Synodes der gebonden kerken ten kwade hebben gedacht, heeft God ten goede gekeerd in de vrijmaking en wederkeer van velen.

Waar zegt Gods Woord toch dat wij met ontrouwe herders mogen of moeten „samenspreken“?

Herders, die nalaten „het zwaarste (het gewichtigste) der Wet“, Matth. 23:23, n.l. het oordeel, d.i. het rechtvaardig beoordelen van de twistzaak der kerk?

Als de HEERE „richtend“ tussen beide is getreden, wat willen wij dan nog onderhandelen over een „eventuele terugkeer tot Hem? Lees Ezech. 35:13, 15 en 17.

God verbiedt het ons! „Verwerp een kettens mens na de eerste en tweede vermaning“, Titus 3:10. De kanttekening bij deze tekst luidt: „een kettens mens, d.i. die valse leer hardnekkig drijft en voorstaat, tot verontrusting en scheuring der gemeente. Verwerp hem of mijd, schuw: d.i. heb met hem niets gemeen, laat hem heen gaan, zonder met hem meer te twisten en het heilige voor zulke honden te werpen“. Matth. 7:6.

Het heeft ons verbaasd hoe weinig sommigen beseffen het diep zondige van wat er in de Kerk des Heeren is geschied.

Alsof dat door een nieuwe „formulering“ was goed te maken in plaats van door ootmoedig berouw jegens de Koning der Kerk, Die men heeft verloochend in Zijn werk van reformatie, hetwelk Hij reeds vóór 1944 in de Geref. Kerken was aangevangen, toen Hij onze ogen begon te openen voor het heerlijk Verbond, dat Hij met ons en al onze kinderen had opgericht, maar dat in de praktijk van ons Gereformeerde leven smadelijk vertreden lag, terwijl een geest van hoogheid en grootheid ons vervulde.

Het heeft ons (als die waken voor Uw ziel) met zorg vervuld, dat U kon schrijven: „ook nu nog (verschillen) wij niet in de fundamentele stukken van de leer der zaligheid“.

Zou dat ook niet van de Schriftgeleerden in Jezus' dagen gezegd kunnen zijn?

Maar hoe „zuiver hun leer“ ook, ze waren blind voor de ontferming, die God toentertijd aan Zijn afgevalen volk bewees in het zenden van onze Heere Jezus Christus. Voor de noodzaak der „wedergeboorte“ waren de ogen gesloten, Joh. 3.

Mochten de ogen van velen, ook in de vrijgemaakte kerken, voor deze noodzaak steeds meer geopend worden!

Het wil ons voorkomen, dat in de weg van Uw verzoek de breuk der dochter Sions op het lichtst geheel zou worden, terwijl de diepste oorzaak der verdeeldheid is de breuk met God. Maar hoe kan men ook voor deze Verbondsbreuk een oog hebben, zolang met hand en tand aan een leer wordt vastgehouden, die deze Verbondsbreuk feitelijk uitsluit en haar aanhangers blind houdt voor de ernstige Verbondswaak, waarmee de HEERE ons thans bezoekt?

Tussen de leidlieden der gebonden kerken en ons staat het levende geloof, dat de Zone Gods opnieuw (en thans misschien voor de laatste maal in ons land?) begonnen is Zich een kerk te vergaderen in enigheid des waren geloofs.

De zaak der Vrijmaking in 1944, die thans nog als kettens en goddeloos wordt verdoemd, zal eens bekend worden de zake des Zoons Gods te zijn.

Gedachtig aan dit kerkwerk des Heeren onder ons bidden wij: „Keer weder, HEERE, tot hoe lang? En het berouwde U over Uw knechten. Verblid ons naar de dagen, in welke Gij ons gedrukt hebt, naar de jaren, in dewelke wij het kwaad gezien hebben. Laat Uw werk aan Uwe knechten gezien worden, en Uw heerlijkheid over hunne kinderen“. Psalm 90:13, 15 en 16.

Gedachtig aan degenen, die buiten de vrijgemaakte kerken de HEERE vrezen, bidden wij:

„Laat hen tot mij komen, die U vrezen en die Uw getuigenissen kennen“, Psalm 119:79.

En dreigen de zwarigheden in onze ambtsbediening